

b. Test všeobecného přehledu – kulturně historických a společenskovedních znalostí (délka 25 minut, počet bodů 15)

Také tento test je založen na přísném skórování, obsahuje 32 otázek, odečítají se jednotlivé chyby. Třebaže výběr správné odpovědi ze čtyř variant nabízí jistou šanci uhádnutí, není vzácností výsledek se dvaceti chybami. Všeobecné znalosti některých uchazečů jsou žalostné, přitom nejméně čtvrtina testu zkoumá znalosti ze sociologie (na úrovni středoškolských učebnic), další části se selektivně zaměřují na oblast historie, kultury, znalosti cizích slov apod.

c. Test z matematiky (cca 40 minut, 15 bodů) Test tvoří obvykle pět příkladů, z nichž každý je hodnocen určitým bodovým objemem podle obtížnosti. Hodnotí se i náznak postupu řešení. Test dobře diferencuje a v letošním roce dával téměř ideální normální rozdělení hodnot. Obsahově má dosti ustálenou podobu – vyskytují se v něm tradičně algebraické úlohy (rovnice, funkce), logické úlohy (výroky, podmínky platnosti), úlohy z oblasti pravděpodobnosti, výpočty průměrů, slovní úlohy opět zaměřené na logické řešení problémů – tedy rozhodně ne nějaká „vysoká matematika“.

d. Test sociologické imaginace (cca 1 hodina, 12 bodů)

V tomto testu jde o kombinaci úloh – v první část předkládáme úryvek ze sociologického textu a kandidát má za úkol zpracovat šestiřádkové resumé (tato schopnost zatím není na středních školách systematicky pěstována, proto hodně uchazečů ztratilo něco z maxima 3 bodů za tento úkol). Letos bylo možno získat 2 body za doplňkovou otázku na určení směru, který text reprezentuje. Zbývajících 7 bodů bylo možno získat za volnou úvahu na zadané téma. Letos jsme zadali otázku „Co to znamená být Evropanem“, která část uchazečů zaskočila: obsahově byly jejich úvahy dosti chudé a stereotypní, takže většina zde body spíše ztrácela. Připomínáme také výskyt pravopisných chyb, které snižují výsledné hodnocení. Trochu překvapivě tak snadný závěr (resumé a úvaha) spíše u mnoha adeptů dokonal dílo zkázy.

Je ovšem třeba přihlížet k tomu, že uchazeči jsou pod velkým psychickým tlakem a že musí podávat maximální výkon v průběhu dvou a půl hodiny (v prostředí dvou velkých a přesto poměrně zaplněných poslucháren). Proto je

třeba ocenit i výsledky těch, kteří se ocitli těsně pod postupovou hranicí. K tomu poznamenáváme, že u těchto kandidátů provádíme zvláštní supervizi výsledků, aby nebyli vyřazeni z druhého kola v důsledku chyby, přehlédnutí nebo zkráceného hodnocení (slabším článkem zůstává úvaha, ale i zde lze prokázat dostatečnou míru shody hodnocení). Jen na okraj poznamenáváme, že testy byly letos vyhodnoceny prakticky za šest hodin (za účasti zhruba osmi učitelů). Testy znalostí a matematiky jsou administrovány ve dvou variantách, ovšem s důrazem na srovnatelnost obtížnosti (což lze s jistou dávkou rafinovanosti zajistit).

Z uvedeného by mělo vyplynout, že se snažíme poskládat výsledné hodnocení z různých zdrojů a nepreferovat jeden typ schopností. Podíl znalostí zřejmě není více než poloviční, podíl schopností logického (matematického) myšlení zhruba třetinový, nepodceňujeme ani tvořivost a invenci, schopnost zacházet s pojmy, atd. Letos jsme kontrolovali vnitřní korelace jednotlivých částí, což ukázalo zajímavou tendenci.

	Znalosti	Schopnosti	Imaginace
Matematika	0,27	0,2	0,27
Znalosti		0,13	0,36
Schopnosti			0,15

Vícenásobná regrese potvrdila primární vliv matematiky, ale také testu znalostí, řádově nižší byl vliv dalších dvou subtestů. Samozřejmě je třeba vidět odlišnou váhu a diferenciační schopnost jednotlivých subtestů, přesto považujeme výsledek za vyvážený.

2. Ústní zkoušky

Provádí se před tříčlennou komisí, přičemž dbáme na to, aby v jedné komisi zasedli reprezentanti různých specializací („teoretici“ i „empirici“) – rozhoduje se konsensuálně. Většinou obě komise dosáhnou zhruba stejného podílu navrhovaných, ostatně i zde se uchazeči rozdělují ke komisím zcela náhodně. Náročné je zejména to, že komise musí ihned stanovit bodové hodnocení a dát ho uchazeči na vědomí – nelze tedy provádět žádné dodatečné úpravy pořadí.

Je logické, že v porovnání s obtížnou písemnou částí se bodové hodnoty v této fázi častěji blíží maximu. V celkovém součtu to letos znamenalo, že ve hře o přijetí byli nako-